

FORDÍTÓ ÉS TOLMÁCS MESTERKÉPZÉSI SZAK

A szakot gondozó intézet:

Fordító- és Tolmácsképző Tanszék

A SZAKDOLGOZATTAL ÉS A SZAKZÁRÓVIZSGÁVAL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

Szakdolgozat
Formai követelmények: A szakdolgozatot (minimum 40 oldal terjedelemben) folyamatosan számozott oldalakkal és tartalomjegyzékkel ellátva kell beadni, a borító és a címoldal szövegét az ELTE BTK központi szabályozásának megfelelően kell elkészíteni. A dolgozatot elektronikus formában kell elkészíteni, és elektronikusan (PDF, vagy Word formátumban) kell felölteni a Neptun tanulmányi rendszerbe. A szakdolgozat-leadás során egyetlen dokumentum feltöltésére van lehetőség a mellékletekkel együtt. A hallgatónak feltöltés során nyilatkozni kell a Neptunban, hogy a munka saját szellemi terméke (Kérjük, hogy figyelje az Egyetem plágium-ellenőrzésre vonatkozó szabályozását!) 2021-től minden hallgató csak témavezetői támogatással adhatja le dolgozatát.
Tartalmi követelmények: Fordítói specializáció: Diplomafordítás: 30 000 leütés terjedelmű öt évesnél nem régebbi szakszöveg fordítása első idegen nyelvről magyarra. (szakszöveg = szakember által írt szakmai közönségnek szóló szöveg). A dolgozat részei: (1) a fordítandó szöveg jellemzése, (2) az eredeti szöveg, (3) a fordítás, (4) a fordító kommentárjai a célnyelven, (5) terminusjegyzék, (6) források, szótárak, párhuzamos szövegek és egyéb felhasznált segédanyagok felsorolása, (7) összefoglalás. Nyelvi mérnök specializáció: Egy 30 000 leütés terjedelmű szöveg gépi fordítóval készített BA fordításának utószerkesztése, technikai szerkesztése részletes kommentárral. (1) a fordítandó szöveg jellemzése, a fordítómotor és nyelvtechnológiai eszközök választásának indoklása, (2) az eredeti szöveg, (3) a gépi fordítás utószerkesztése korrektúrával, (4) a végleges, letisztázott szöveg,

(5) a fordító kommentárja a célnyelven

(6) terminusjegyzék,

(7) források, szótárak, párhuzamos szövegek és egyéb felhasznált segédanyagok felsorolása,

(8) összefoglalás

Tolmács specializáció:

Egy tolmácsolási esemény feldolgozása, és az esemény kétnyelvű terminológiájának elkészítése. A dolgozat részei:

(1) a tolmácsolási esemény leírása,

(2) a témával kapcsolatos (meglévő) nyelvi segédeszközök ismertetése,

(3) a témával kapcsolatos párhuzamos szövegek gyűjteménye két vagy három nyelven,

(4) a témával kapcsolatos saját szótár, azaz két- vagy háromnyelvű terminológiai szótár készítése az előzetes információk és a párhuzamos szövegek alapján,

(5) összefoglalás.

Értékelés:

A diplomamunka értékelése ötfokú skálán történik: 1 (elégtelen), 2 (elégséges), 3 (közepes), 4 (jó), 5 (jeles).

MA szakzárás követelményei

A szakzáróvizsgára bocsátás feltétele az elfogadott szakdolgozat, az előírt tanegységek elvégzése és a kötelező kreditmennyiség megszerzése.

A szakzáróvizsga menete:

Fordítói specializáció: A szakzáróvizsga két fázisból áll: (1) a szakdolgozat megvédése, kérdések a szakdolgozatban felmerült problémákkal kapcsolatban, (2) magyar nyelvhelyességi tétel (egy magyar nyelvhelyességi téma kifejtése, nyelvhelyességi példatár megvitatása, szakirodalmi kérdés irodalomjegyzék alapján).

Nyelvi mérnök specializáció: A szakzáróvizsga három fázisból áll: (1) a szakdolgozat megvédése, kérdések a szakdolgozatban felmerült problémákkal kapcsolatban, (2) magyar nyelvhelyességi tétel (egy magyar nyelvhelyességi téma kifejtése, nyelvhelyességi példatár megvitatása, szakirodalmi kérdés irodalomjegyzék alapján), (3) fordítástechnológiai tétel

Tolmács specializáció: A szakzáróvizsga négy fázisból áll: nagyszakaszos (ötperces) konszekutív tolmácsolás (1) első idegen nyelvről magyarra, (2) magyarról első idegen nyelvre, (3) második idegen nyelvről magyarra. (4) a szakdolgozat megvédése, kérdések a szakdolgozatban felmerült problémákkal kapcsolatban.

A szakzáróvizsga értékelése:

Fordítói specializáció: szakzáróvizsga két fázisára kapott osztályzata alapján; az érdemjegyet a két részeredmény átlaga adja.

Nyelvi mérnök specializáció: szakzáróvizsga három fázisára kapott osztályzata alapján; az érdemjegyet a három részeredmény átlaga adja.

Tolmács specializáció: szakzáróvizsga négy fázisára kapott osztályzata alapján; az érdemjegyet a négy részeredmény átlaga adja.

További információk a szakzáráshoz: tételsorok, szakirodalom a felkészüléshez (szakirányonként):

A) Fordítói specializáció:

A fordítás magyar nyelvhelyességi kérdései

Tételsor:

(Megjegyzés: a témákat saját fordításokból vett példákkal kell illusztrálni. A példatár tartalmazza a forrásnyelvi szöveget, majd a célnyelvi változatot szerkesztés előtt és szerkesztés után)

1. A mondat főnévi részével kapcsolatos problémák
2. A mondat igei részével kapcsolatos problémák
3. Névmás
4. Névelő
5. Névutók
6. Melléknévi igenév
7. Egyeztetés
8. Szórendi kérdések
9. Kötőszó, utalószó
10. Pályamódosítás

Szakirodalom:

A szakirodalom minden évben változik, az aktuális szakirodalom a tanszéki hirdetőtáblán található.

B) Tolmács specializáció:

Tételsor:

1. A MUNKA VILÁGA

Munka, munkanélküliség, karrier és család,

Munkahelyi stressz, munkahelyi ártalmak

A munka szabad áramlása az EU-ban

2. DEMOGRÁFIAI KIHÍVÁSOK A XXI. SZÁZADBAN

Öregedő társadalmak- fenntartható nyugdíjrendszerek?

A francia családpolitika sikerének titka.

3. BEVÁNDORLÁS, MENEKÜLTÜGY, KISEBBSÉGPOLITIKA

A menekültügy kezelése az „arab tavasz” után

Roma integrációs stratégia – a magyar EU-elnökség egyik prioritása

4. IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Igazságügyi együttműködés az EU-ban (Schengen, Eurojust, stb.)

A személyek szabad áramlása - harc a szervezett bűnözés ellen

5. TURIZMUS

Új termékek a turisztikai iparágban – ökoturizmus, falusi turizmus, egészségturizmus,stb.

Magyarország thermál-nagyhatalom?

A gazdasági válság hatása a turizmus fejlődésére

6. ENERGIAIPAR

Energia Stratégia 2020 : új fejezet az európai energiaügyi politikában

Az energiafüggőség csökkentését célzó projektek Európában

(Nabucco, Déli áramlat, a közép-európai országok együttműködése, stb.)

Alternatív energiaforrások

Szakirodalom:

Economist, Times, Der Spiegel, Le Monde, Le Figaro, L'Express, Les Échos,

Toute l'Europe, Euractiv, az EU-intézmények honlapja és számos internetes portál.

A) Nyelvi mérnök specializáció:

A fordítás magyar nyelvhelyességi kérdései

Tételsor:

(Megjegyzés: a témákat saját fordításokból vett példákkal kell illusztrálni. A példatár tartalmazza a forrásnyelvi szöveget, majd a célnyelvi változatot szerkesztés előtt és szerkesztés után)

1. A mondat főnévi részével kapcsolatos problémák
2. A mondat igei részével kapcsolatos problémák
3. Névmás
4. Névelő
5. Névtörök
6. Melléknévi igenév
7. Egyeztetés
8. Szórendi kérdések
9. Kötőszó, utalószó
10. Pályamódosítás

Szakirodalom:

A szakirodalom minden évben változik, az aktuális szakirodalom a tanszéki hirdető táblán található.

Fordítástechnológia

Tételsor:

1. A nyelvtechnológia/fordítástechnológia meghatározása, alapfogalmai
2. Fordítói kompetencia modellek, új kompetenciák
3. A fordítástechnológus feladatai, a fordító jólléte és jövője
4. A számítógéppel támogatott fordítás (CAT), definíció, eszközök, előnyök és hátrányok
5. A gépi fordítás története (MT), típusai, működése
6. A neurális gépi fordítás (NMT) alapelvei, a munkafolyamatok jellemzői
7. Az utószerkesztés (PE) és az utószerkesztő jellemzői
8. Kockázatok és etikai kérdések a fordítástechnológiában
9. Szabadon választott fordítástechnológiai tanulmány ismertetése

Kötelező szakirodalom:

EMT, Expert Group. 2009. Competences for professional translators, experts in multilingual and multimedia communication.

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/emt_competences_translators_en.pdf

EMT, Toudic, Daniel and Alexandra Krause (eds) (2017). European Master's in Translation

Competence Framework 2017.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/emt_competence_fw_2017_en_web.pdf

Eszenyi, R. (2022). Egy fordítás evolúciója: neurális gépi fordítások minőségének longitudinális vizsgálata. In: Szoták, Sz., Lehocski-Samardžić, A. (szerk.) Nyelvi közvetítés a Kárpátmedencében a pandémia idején. Kommunikáció és nyelv 4. Osijek, Horvátország: Glotta Nyelvi Intézet, 86-94.

- Eszenyi, R. (előkészületben/kézirat) Humán fordító és gépi fordítás 8 leckében. Változások a 21. századi nyelvi közvetítő szerepében. Eötvös Kiadó, Budapest.
- Horváth I. (szerk.) (2015). A modern fordító és tolmács. Budapest: Eötvös Kiadó.
- Nitzke, Jean, Silvia Hansen-Schirra & Carmen Canfora. (2019) Risk management and postediting competence. *The Journal of Specialised Translation* 31. 239– 259.
- Nitzke, Jean & Hansen-Schirra, Silvia. (2021) A short guide to post-editing. (Translation and Multilingual Natural Language Processing 16). Berlin: Language Science Press.
- PACTE (2003). “Building a Translation Competence Model”. In: Alves, F. (ed.). *Triangulating Translation: Perspectives in Process Oriented Research*, Amsterdam: John Benjamins.
- Prószéky, G. (2021). A gépi fordítás hetvenéves története. In: Dodé, Réka; Ludányi, Zsófia (szerk.) *A korpusznyelvészettől a neurális hálókig : Köszöntő kötet Váradi Tamás 70. születésnapjára*. Budapest, Magyarország : Nyelvtudományi Kutatóközpont, 141-156.
- Szlávik, Sz. (2022). A gépi fordításhoz kötődő alapvető terminusok, definíciók és a közöttük lévő ellentmondások. *Fordítástudomány*, 24/1. 87-103.
- Szlávik, Sz. (2023). Az utószerkesztési kompetencia (PE) fejlesztésének lehetőségei. *Modern Nyelvoktatás*, 29/1–2, 35–48. <https://doi.org/10.51139/monye.2023.1-2.35.48>
- Veresné Valentinyi, K. (2022). A gépi fordítás kihívásai a szakfordítóképzésben. *Porta Lingua*. 1. sz. 69-80.
- Yang, Z. G. (2021). A gépi fordítás és a neurális gépi fordítás. *Modern Nyelvoktatás*, 24(2-3), 129–139. Elérés: <https://ojs.elte.hu/modernnyelvok/article/view/1625>

Ajánlott irodalom

- Bahdanau, D., Cho, K. H., & Bengio, Y. (2015). *Neural machine translation by jointly learning to align and translate*. Paper presented at 3rd International Conference on Learning Representations, ICLR 2015, San Diego, United States.
- Heltai, P. (2014). Mi az, amit a gép nem tud fordítani? In: Fata, I., Veresné Valentinyi, K. (szerk.) *Tanulmányok a szakfordítás és a fordítóképzés aktuális témáiról*. Szaknyelv és szakfordítás. Szent István Egyetem, Gödöllő, 7-29.
- Eszenyi, Réka, Dóczi, Brigitta. (2020) Rage against the machine – will post-editing assignments outnumber translations in the future? In: Rita Besznyák, Csilla Szabó and Márta Fischer (eds.) *Fit-for-Market Translator and Interpreter Training in the Digital Age*. Vernon Press, 119-134.
- Kóbor, M. (2023). Gépi fordítás (nem csak) a fordítóképzésben. Módszertani adalék a tudatos MT-használat oktatásához. *Modern Nyelvoktatás*, 2023/1-2, 7-23.
- Ugrin, Zsuzsanna. (2022). A számítógéppel támogatott fordítás szövegszintű jellemzői a fordításpedagógia szemszögéből. DOKTORI DISSZERTÁCIÓ, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Fordítástudományi Doktori Program.

Az oklevél minősítése:

Az oklevél minősítését a szakdolgozati bírálóban kapott és a szakzáróvizsgán megszerzett érdemjegyek (fordítói specializáció esetében 3 érdemjegy, nyelvi mérnök specializáció esetében 4 érdemjegy, tolmács specializáció esetében 5 érdemjegy) számtani átlaga adja, egész számra kerekítve.

HKR. 84. § (6) Az oklevél minősítése a két tizedesjegyre kiszámított átlageredmény alapján történik:

– kiváló, ha az átlag 4,80-5,00,

- jeles, ha az átlag: 4,50-4,79,
- jó, ha az átlag 3,50-4,49,
- közepes, ha az átlag 2,50-3,49,
- elégséges, ha az átlag 2,00-2,49.